

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

29 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Nadejda Toma, Vladimir Timofti,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, de partea vătămată Sîli Tatiana și de inculpatul Chihai Alexandru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016, în cauza penală în privința lui

*Chihai Alexandru XXX, născut la
XXX, originar și domiciliat în XXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. 07.08.2013-21.01.2016 (*prima instanță*);
2. 12.02.2016-25.03.2016
25.08.2016-17.11.2016 (*instanța de apel*);
3. 17.06.2016-02.08.2016
13.02.2017-29.03.2017 (*instanța de recurs*).

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 21 ianuarie 2016, Chihai Alexandru XXX a fost condamnat în baza art. 183 alin. (2) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în domeniul securității tehnice pe o perioadă de 1 an.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite i-a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 1 an.

Acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului moral înaintată de Sîli Tatiana a fost admisă parțial, fiind încasată din contul lui Chihai Alexandru suma de 30.000 lei.

Acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material înaintată de Sîli Tatiana a fost admisă în principiu, urmând a fi soluționată de către instanța de judecată în ordinea procedurii civile.

2. Potrivit sentinței, s-a stabilit că Chihai A., activând în baza ordinului nr. 209c din 28.11.2005, în funcția de electromecanic-șef la Î.S. „Mina de piatră din Mileștii Mici” și prin ordinul nr. 37-p din 25.11.2008, fiind numit responsabil de exploatarea, supravegherea tehnică a liniilor electrice și utilajului electric, evidența energiei electrice pe întreprindere, astfel fiind persoană cu funcție de răspundere, investit cu obligațiunea de a asigura controlul asupra reparației și deservirii tehnice a utilajului electric. Mai mult ca

atât, în baza ordinului directorului Î.S. „Mina de piatră Mileștii Mici” nr. 1-p din 17.01.2011, fiind numit responsabil de organizarea și efectuarea lucrului în domeniul securității și sănătății în muncă, securității antiincendiară pe sectoare, fapt ce nu a executat în mod efectiv, nerespectând prevederile pct. 7.9 din fișa de post a electromecanicului - șef, aprobat de directorul Î.S. „Mina de piatră din Mileștii Mici” la 21.01.2009 și semnată de Chihai A. la data de 10.11.2010, pct. 1.2.1 al Regulamentului cu privire la exploatarea instalațiilor electrice ale consumatorilor, care prevede că electromecanicul șef este obligat să asigure respectarea cerințelor privind securitatea tehnică, securitatea muncii și antiincendiară, regulat să petreacă instruirea personalului din secția electromecanică și să mențină un registru de evidență, să întocmească și să înregistreze autorizațiile de lucru la lucrări cu tensiune mai mult de 1000 V, să conducă și să răspundă de aceste lucrări, încălcând și pct. pct. B2.1.25, B2.1.26, B2.2.1, B2.3.1, B2.3.2, B2.3.4 a pct. 1.2.1 al Regulamentului de securitate tehnică la exploatarea instalațiilor electrice ale consumatorilor, din care motiv la data de 13.04.2012 în jurul orelor 09.30-11.00, neavând perfectată autorizația la lucrările cu tensiune mai mult de 1000 V pentru data de 13.04.2012, precum și nu a întreprins măsuri de organizare corespunzătoare a desfășurării lucrărilor pentru data respectivă, fără a acorda lucrătorului echipament individual de protecție și echipament de lucru neprimejdios, l-a condus pe Andronache Victor, angajat în calitate de electromontor, grupa IV de securitate prin ordinul nr. 151-KД din 01.09.1983 la Î.S. „Mina de piatră Mileștii Mici”, la instalația electrică cu tensiunea înaltă și anume la brațul dispozitivului de acționare a întrerupătorului cu ulei de tip BMГ-133 a celulei nr. 2, ce alimenta Î.S. „Mina de Piatră din Mileștii Mic” - blocul nr. 4. Unde, fără a-l instrui pe ultimul la locul de muncă, despre măsurile de securitate prevăzute pentru executarea lucrărilor de reparație a celulei nr. 2 de tensiune înaltă, fără a organiza corespunzător desfășurarea lucrărilor de reparație și fără să-i facă cunoștință cu schema reală de alimentare a celulei nr. 2 de înaltă tensiune, acțiuni ce trebuiau întreprinse de către conducătorul de lucrări, Chihai A., cu confirmarea prin semnătura celor instruiți în autorizația de lucru, i-a dat lui Andronache V. indicația să înlătore defecțiunile și să efectueze lucrările de reparație la brațul dispozitivului de acționare a întrerupătorului cu ulei de tip BMГ-133 a celulei nr. 2, ce alimenta Î.S. „Mina de Piatră din Mileștii Mici” - blocul nr. 4.

În continuare, sub supravegherea și la cerința electromecanicului-șef Chihai A., care urma să deconecteze brațul dispozitivului de acționare a întrerupătorului cu ulei de tip BMГ-133 a celulei nr. 2 de la energia electrică, LEA 6kV fiderul 1 s/e Mileștii Mici 35/20/6W reconectat neautorizat de angajații Î.S. „Mina de piatră, Mileștii Mici”, la scurt timp după deconectarea LEA-6kV de către brigada operativă Î.C.S. RED Union Fenosa, electromontorul Andronache V., fără a controla lipsa tensiunii și instalării legăturii la pământ la instalație electrică cu tensiune mai mare de 1000 V, a început să efectueze sarcina de muncă și anume lucrări de reparație la instalația electrică cu tensiunea înaltă (celula nr. 2 a întrerupătorului cu ulei BMГ- 133), unde în rezultat a avut loc accidentul de muncă, ce s-a soldat cu electrocutarea angajatului Î.S. „Mina de Piatră din Mileștii Mici”, Andronache V., care s-a apropiat la o distanță inadmisibilă de barele de tensiune înaltă

(6kV) în celula nr. 2, provocând un arc electric și respectiv trecerea prin corpul lui a unui curent electric cu valoarea intensității mai mare decât valoarea admisibilă pentru corpul uman, care a decedat la fața locului.

Astfel, potrivit raporului de expertiză nr. 2472/12 din 18.12.2012 s-a constatat, că între nerespectarea cerințelor pct. 7.9 din Fișa de post a electromecanicului - șef; pct. 1.2.1. al Regulamentului cu privire la exploatarea instalațiilor electrice a consumatorilor pct. pct. B2.1.25, B2.1.26, B2.2.1, B2.3.1, B2.3.2, B2.3.4, pct. 1.2.1 al Regulamentului de securitate tehnică la exploatarea instalațiilor electrice a consumatorilor, de către electromecanicul-șef al Î.S. „Mina de piatră din Mileștii Mici”, Chihai A. și producerea accidentului de muncă din 13.04.2012, soldat cu electrocutarea mortală a angajatului Î.S. „Mina de piatră din Mileștii Mici”, Andronache V., există legătură cauzală.

Conform raportului de expertiză medico-legală nr. 57/725/D din 25.06.2012, s-a stabilit că moartea lui Andronache V. a survenit în rezultatul electrocuției directe bipolare, marca electrică fiind localizată pe fața anterioară și 1/3 superioară a gambei stângi, cu arsuri termice grad I pe antebrațul și mâna dreaptă - leziuni ce au fost produse intravital, cu puțin timp înainte de deces, posibil prin arcul voltaic.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către:

3.1. Procuror, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Chihai A. să fie condamnat în baza art. 183 alin. (2) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 3 ani. Totodată, apelantul a solicitat admiterea acțiunii civile înaintate de succesorul părții vătămate și încasarea prejudiciului material în sumă de 60.362,00 lei, cât și a celui moral în sumă de 100.000,00 lei în folosul acesteia, din contul inculpatului.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată a dat o apreciere obiectivă circumstanțelor cauzei date și a încadrat corect acțiunile inculpatului în baza art. 183 alin. (2) Cod penal, bazându-se pe probele prezentate de procuror aduse în învinuirea inculpatului, însă aplicarea în privința inculpatului a prevederilor art. 90 Cod penal era neîntemeiată;

- instanța de judecată urma să stabilească în privința inculpatului o pedeapsă cu închisoare mai aspră, care ar fi echitabilă în raport cu infracțiunea comisă și personalitatea inculpatului, în corespundere cu prevederile art. 75 Cod penal;

- pe parcursul urmăririi penale, precum și în cadrul ședinței de judecată, inculpatul nu a recunoscut vina în fapta incriminată și nu a contribuit în nici un fel pentru a ameliora și reabilita situația familiei victimei, după producerea accidentului de muncă, pentru care a fost învinuit;

- instanța de judecată a stabilit inculpatului o pedeapsă vădit prea blândă care nu putea fi considerată legală, din motivul că aceasta nu va duce la corectarea și reeducarea inculpatului, precum și la restabilirea echității sociale;

- instanța de judecată prea blând a interpretat prevederile art. 183 alin. (2) Cod penal, în partea ce ține și de pedeapsa complementară stabilită în cadrul normei date - privarea dreptul de a ocupa anumite funcții în domeniul securității tehnice pe o perioadă de 1 an;

- deși în sentința de condamnare instanța de judecată a indicat că la stabilirea pedepsei a ținut cont de circumstanțele cauzei, de persoana inculpatului, de fapt acestea nu au fost luate în vedere corespunzător, fiind apreciate subiectiv, prin urmare neîntemeiat și nemotivat fiind aplicate prevederile art. 90 Cod penal față de inculpat.

3.2 Avocatul Ciolacu Nicolae în numele succesorului părții vătămate Sîli Tatiana, prin care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care a-i stabili inculpatului Chihai A. o pedeapsă mai aspră și admiterea acțiunii civile înaintate, cu încasarea din contul ultimului în beneficiul lui Sîli T. a prejudiciului moral în sumă de 100.000,00 lei, precum și a prejudiciului material în sumă de 60.362,00 lei.

În motivarea apelului a invocat că:

- instanța de judecată nu și-a motivat soluția conform prevederilor legale în partea aplicării unei pedepse minime, precum și aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, indicând în partea motivată a sentinței constatări generale;

- prevederile alin. (2) art. 76 Cod penal stipulează că instanța de judecată poate să considere drept circumstanțe atenuante și alte circumstanțe neprevăzute la alin. (1) al aceleiași norme, dar urmează să motiveze de ce aceste circumstanțe au fost considerate, în cazul dat, ca fiind atenuante;

- învinuirea a indicat ca circumstanță agravantă săvârșirea infracțiunii asupra unei persoane în legătură cu îndeplinirea de către ea a obligațiilor de serviciu, însă instanța de fond nu s-a expus în nici un mod asupra acestui argument al acuzării;

- pedeapsa aplicată inculpatului era prea blândă, iar instanța de judecată nu a ținut cont de faptul că infracțiunea imputată face parte din categoria celor grave, în rezultatul căreia a decedat o persoană la locul de muncă, respectiv aceasta s-a întâmplat din cauza neîndeplinirii de către inculpat a măsurilor necesare de protecție a muncii. La fel, instanța de judecată nu s-a pronunțat în mod argumentat, complet, obiectiv și sub toate aspectele asupra tuturor probelor administrate și cercetate în ședința de judecată. Mai mult ca atât, unele probe au fost omise complet, cum ar fi declarațiile martorului Frunză A., nu s-a ținut cont de principiile de individualizare a pedepsei în raport cu circumstanțele cauzei, ajungându-se în cele din urmă la o concluzie pripită, precum că nu era rațional ca inculpatul să execute pedeapsa stabilită;

- suma încasată de instanța de judecată în calitate de prejudiciu moral era mică în raport cu suferințele psihice provocate succesorului părții vătămate, fără a se ține cont de faptul că victima era încă tânără, nu era căsătorit, se bucura de o stimă deosebită printre rude, colectivul întreprinderii unde a activat, cât și a întregului sat;

- referitor la încasarea prejudiciului material, soluția instanței era contrară prevederilor legale, deoarece nu a existat vreun temei legal de a nu se pronunța asupra cuantumului prejudiciului material, au fost prezentate probe ce confirmau existența prejudiciului dat, constituit din cheltuielile legate de înmormântarea persoanei decedate în rezultatul infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 martie 2016, apelurile declarate au fost respinse, ca nefondate, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a considerat că prima instanță,

cercetând totalitatea probelor administrate de către organul de urmărire penală, prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, corect și legal a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 183 alin. (2) Cod penal.

Instanța de apel a reținut, că la stabilirea pedepsei, au fost luate în considerație toate criteriile de individualizare a pedepsei penale, în baza art. 75, 76 și art. 77 Cod penal, ca circumstanță agravantă fiind săvârșirea infracțiunii asupra unei persoane în legătură cu îndeplinirea de către ea a obligațiilor de serviciu sau obștești, iar în calitate de circumstanțe atenuante evidențiind faptul că Chihai A. este caracterizat pozitiv la locul trai și este angajat în câmpul muncii. Totodată, statuând asupra recomandărilor expuse în Rezoluția nr. 65 privind suspendarea executării pedepsei, probațiune și alte măsuri de înlocuire a pedepselor privative de libertate, adoptată de Consiliul de Miniștri al Uniunii Europene la data de 22.01.1965, precum și celor din Rezoluția nr. 73 din 13.04.1978, a ținând cont și de faptul că inculpatul este la prima abatere de la legea penală, are o vârstă înaintată, se căiește sincer, conștientizând cele comise, instanța de apel a considerat că acesta putea fi recunoscut ca o persoană care prezintă un pericol social redus și în privința căruia corect de către prima instanță au fost aplicate prevederile art. 90 Cod penal.

Așadar, instanța de apel a ajuns la concluzia că scopul prestabilit al legii penale, privind corectarea și reeducarea inculpatului, va fi pe deplin atins doar prin menținerea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu suspendarea executării pedepsei pe o perioadă de probațiune de 1 an, în temeiul art. 90 Cod penal, iar aplicarea unei alte pedepse mai aspre, precum solicita acuzatorul de stat și avocatul succesoriului părții vătămate, nu era rațională și nici proporțională acțiunilor comise de către acesta. La fel, instanța de apel a apreciat ca fiind juste concluziile primei instanțe în partea aplicării termenului pedepsei complementare de 1 an.

Referitor la argumentul invocat de avocatul succesoriului părții vătămate, cu privire la faptul că prima instanță nu s-a expus argumentat, complet și obiectiv asupra tuturor probelor cercetate în ședința de judecată, instanța de apel a constatat că atât procurorul, cât și avocatul succesoriului părții vătămate au înaintat apeluri anume în partea stabilirii pedepsei inculpatului și nicidecum în partea aprecierii probelor, respectiv instanța nu putea să iasă din limitele apelurilor declarate.

Cu privire la alte argumente invocate de avocatul succesoriului părții vătămate, precum că inculpatul n-a contribuit cu nimic la recuperarea prejudiciului material, instanța de apel a reținut, că deși la materialele cauzei este înaintată acțiune civilă conform prevederile art. 219-225 Cod de procedură penală și anexată lista cheltuielilor suportate în urma înmormântării victimei, în suma de 60.362,00 lei, partea vătămată n-a confirmat prin probe concludente și pertinente quantumul sumei date, prin urmare în cazul dat, asupra acțiunii civile în partea ce ține de chestiunea încasării prejudiciului material, corect s-a dispus ca în privința acesteia să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, potrivit prevederilor art. 225 alin. (3) Cod de procedură penală.

Ce ține de afirmația succesoriului părții vătămate, că inculpatul nu a întreprins măsuri de achitare a pagubei materiale, instanța de apel a considerat că inculpatul și administrația Î.S. „Mina de piatră Mileștii Mici” au încercat să acorde un ajutor material, pe care

succesorului părții vătămate l-a refuzat.

Prejudiciul moral solicitat de a fi încasat din contul inculpatului în beneficiul succesorului părții vătămate, în mărime de 100.000,00 lei, instanța de apel l-a considerat ca fiind exagerat, neproportional și nefondat, iar prima instanță la stabilirea cuantumului a ținut cont de poziția socială a inculpatului și părții vătămate, precum și de posibilitatea reală a inculpatului de a achita despăgubirile solicitate. În cele din urmă instanța de apel a conchis, că suma de 30.000,00 lei dispusă de a fi încasată de prima instanță, era una suficientă și proporțională suferințelor morale și psihice suportate de către partea vătămată.

5. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. Procuror, care a solicitat casarea acesteia, în partea stabilirii pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea poziției sale, recurentul a invocat următoarele:

- pedeapsa stabilită de către prima instanță și menținută de instanța de apel era nefondată și injustă, fiind stabilită fără a fi respectat criteriul proporționalității, care presupune stabilirea cuantumului pedepsei în funcție de gravitatea infracțiunii și vinovăția autorului;

- la stabilirea pedepsei, instanța de apel a ignorat faptul că inculpatul a comis o infracțiune gravă, având ca consecință decesul victimei, vina în comiterea infracțiunii nu a recunoscut-o, iar paguba materială și morală pricinuită părții vătămate nu a restituit-o.

5.2. Succesorul părții vătămate, care a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului a invocat următoarele:

- instanța de apel a stabilit că în cauză sânt prezente atât circumstanțe atenuante, cât și o circumstanță agravantă, respectiv în această situație instanța de judecată nu este obligată să coboare pedeapsa până la minimul prevăzut de lege;

- în cazul în care instanța de judecată a constatat circumstanțe atenuante și în temeiul acestor circumstanțe a redus pedeapsa, la caz până la minim, aceste circumstanțe nu mai pot servi temei de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece ar însemna că aceleași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică, iar în cazul în care instanța de apel a menținut soluția primei instanțe, invocând aceleași motive, rezultă că a individualizat pedeapsa contrar prevederilor legale;

- alegația instanței de apel, precum că inculpatul s-a căit sincer și a conștientizat cele comise era contrară situației de fapt și probelor din dosar. Însuși instanța de apel în decizia sa, la pct. 11, a constatat că inculpatul nu a recunoscut vina. În cadrul urmăririi penale și la judecarea cauzei în prima instanță inculpatul a încercat să dea vina pe victimă pentru reconectarea curentului electric la fiderul nr. 1 de la stația electrică 35/6 Mileștii Mici, ceea ce venea în contradicție cu declarațiile martorilor Gurău A. și Frunză A. La fel, a menționat că la caz nu putea fi reținută prezența căinței sincere, în contextul în care inculpatul și apărătorul său, în pledoariile din prima instanță au solicitat achitarea, respectiv inculpatul vina nu a recunoscut-o, iar judecarea cauzei în prima instanță a durat aproximativ 3 ani. Deci, pedeapsa aplicată inculpatului nu corespundea principiului

individualizării pedepsei penale și scopului prevăzut de art. 61 alin. (2) Cod penal;

- motivarea instanței de apel, în partea ce se referă la încasarea prejudiciului material, era contrară probelor din dosar, deoarece partea vătămată la acțiunea civilă înaintată a anexat lista cheltuielilor suportate pentru organizarea înmormântării victimei, totodată în ședința de judecată fiind audiați martori, care au confirmat că aceste cheltuieli au fost reale. Asupra declarațiilor acestor martori instanțele de fond nu s-au expus, iar inculpatul nu a obiectat și nu a contestat cuantumul cheltuielilor de înmormântare, prin urmare rezultând că a fost de acord cu suma acestor cheltuieli;

- prin declarațiile martorilor, date în ședință de judecată, s-a confirmat că victima a fost o persoană foarte stimată, atât în colectivul unde activa, cât și în satul în care locuia, prin urmare gravitatea suferințelor psihice suportate de rude era una maximă, deoarece prin acțiunile ilegale ale inculpatului victima a fost lipsită de viață, care este valoarea supremă a unei ființe umane. Rudelor victimei le-au fost cauzate suferințe psihice, **atât** prin decesul acesteia, **cât** și prin faptul că inculpatul a încercat să dea vina pe decedat pentru reconectarea neautorizată a stației electrice;

- instanțele de fond și apel, aplicând pedeapsa minimă, cu suspendarea condiționată a executării acesteia pe un termen minim și achitarea unei compensații morale în mărime infimă, au dat dovadă de comportament tolerant față de inculpat, creând un precedent confuz la aplicarea pedepsei penale;

- mărimea prejudiciului moral, încasat la caz, este contrară practicii judiciare, unde se atribuie sume între 50.000 și 200.000 lei;

- era neîntemeiat argumentul instanței de apel, precum că inculpatul a încercat să acorde ajutor material succesorului părții vătămate, pe care acesta l-a refuzat, fiind unul fără suport probator, în contextul în care inculpatul avea poziția de nerecunoaștere a vinovăției, respectiv nu avea intenția de a propune careva ajutor material familiei victimei. Încercarea de a propune ajutor familiei victimei a venit după ce a fost depus apel împotriva sentinței.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, au depus referință privind opinia asupra recursurilor declarate:

6.1. Partea vătămată, solicitând admiterea recursului declarat de către procuror, considerându-l întemeiat.

6.2. Avocatul Ciuchitu Vitalie în numele inculpatului, a considerat recursurile inadmisibile, deoarece lipsește temeiul prevăzut la pct. 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, în speță pedeapsa fiind stabilită corect de către instanțele de fond și de apel, raportând circumstanțele speței la normele de drept ce reglementează modul de individualizare a pedepsei, la fel și în raport cu partea vătămată, căreia i-a fost stabilită o recompensă bănească, mărimea căreia a fost raportată la datele prezentate de către ultima în vederea justificării prejudiciului moral, care a omis de a prezenta probe sau explicații în acest sens, din care motiv instanța a stabilit o recompensă justificată cantitativ prin materialele cauzei. De asemenea, consideră ca fiind neîntemeiate invocările părții vătămate privind incidența temeiurilor pentru recurs, prevăzute la pct. 6) și 16) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 02 august 2016 au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia atacată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7.1. În motivarea soluției pronunțate instanța de recurs ordinar a indicat că în urma analizei hotărârii atacate la capitolul individualizării pedepsei stabilite inculpatului și aplicării corecte a normelor de drept penal și procesual penal, precum și oferirii răspunsurilor la motivele invocate, s-a constatat că aceste prevederi legale nu au fost respectate întocmai la judecarea cauzei în ordine de apel, iar erorile admise la aceste capitole nu puteau fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Instanța de recurs a remarcat că infracțiunea prevăzută de art. 183 alin. (2) Cod penal, pentru comiterea căreia inculpatul a fost recunoscut vinovat și condamnat, potrivit art. 16 alin. (4) Cod penal, este o infracțiune gravă și se caracterizează prin imprudență față de urmările prejudiciabile. În acest context, s-a indicat că instanța de apel nu în deplină măsură a analizat corectitudinea reținerii circumstanței agravante la caz. Deși circumstanța agravantă - *săvârșirea infracțiunii asupra unei persoane în legătură cu îndeplinirea de către ea a obligațiilor de serviciu sau obștești*, a fost menționată în rechizitoriu, instanța de apel urma să verifice minuțios incidența acesteia în cauza penală, deoarece potrivit considerentelor teoretice, această circumstanță se va recunoaște agravantă doar în cazul infracțiunilor intenționate, nu și celor din imprudență.

Totodată, instanța de recurs a menționat, că individualizarea pedepsei se realizează de către instanța de judecată prin respectarea cerințelor art. 75 alin. (1) Cod penal, urmând a se ține cont, la stabilirea categoriei și termenului (mărimii) pedepsei, de următorii factori: gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul infracțiunii, persoana celui vinovat, circumstanțele cauzei care atenuează sau agravează răspunderea, influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, condițiile de viață ale familiei infractorului.

Prin urmare s-a specificat că factorul *gravitatea infracțiunii* este determinat de legiuitor în limitele pedepsei pentru fapta comisă. Instanța de judecată, pentru a lua în vedere la stabilirea pedepsei gravitatea infracțiunii, trebuie să pornească de la pedeapsa medie care poate fi stabilită pentru infracțiunea respectivă. Pornind de la această pedeapsă medie, ținând cont de celelalte cerințe prevăzute de art. 75 Cod penal și de alte prevederi ale legii penale, instanța de judecată sporește sau micșorează mărimea pedepsei medii, stabilindu-i astfel infractorului pedeapsa concretă necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor pedepsei penale. În cauza supusă judecării, instanțele de fond și apel s-au axat la evidențierea circumstanțelor atenuante și împrejurările ce caracterizează personalitatea infractorului, considerate și acestea ca circumstanțe atenuante, însă nu au acordat o atenție minuțioasă și altor factori și împrejurări de care urma a se ține cont la stabilirea pedepsei, cum ar fi urmările prejudiciabile ale infracțiunii comise de către inculpat – decesul victimei, adică ultima în rezultatul acțiunilor prejudiciabile ale inculpatului a fost lipsită de viață, valoarea supremă pentru oricare persoană.

De asemenea, instanța de recurs a menționat faptul că la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei vinovatului, instanța de judecată trebuie să aprecieze gradul de influență

al circumstanțelor atenuante și agravante asupra pedepsei penale, atât în baza criteriului cantitativ, cât și a criteriului calitativ.

Așadar, alin. (1) art. 78 Cod penal stabilește că în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă după cum urmează la lit. a), b) și c) ale acestui alineat. Însă, la literele a) și b) ale acestui alineat, unde sânt prevăzute cazurile de reducere a pedepsei principale este utilizată sintagma „poate”. În așa mod, la lit. a) și b) alin. (1) art. 78 Cod penal, se omite caracterul obligatoriu al atenuării pedepsei principale și se stabilește doar dreptul instanței de judecată de a reduce pedeapsa.

Conform alin. (4) al art. 78 Cod penal și în caz de concurs al circumstanțelor agravante și al celor atenuante, coborârea pedepsei până la minimul sau ridicarea ei până la maximul prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a Codului penal nu este obligatorie.

Astfel, s-a indicat că după cum rezulta din hotărârile judecătorești ale instanțelor de fond și de apel, adoptate în cauză, constatându-se un cumul de circumstanțe atenuante, pedeapsa inculpatului a fost redusă până la minimul prevăzut de sancțiune, considerându-se inclusiv și de către instanța de apel că aceasta era o pedeapsă echitabilă. Totodată, din motivarea hotărârilor, instanțele de judecată au considerat oportun de a aplica în privința inculpatului prevederile art. 90 Cod penal, și anume de suspendare condiționată a executării pedepsei.

Deși legea nu îngrădește libertatea instanței de judecată de a-și forma convingerea cu privire la posibilitatea făptuitorului de a se îndrepta fără executarea efectivă a pedepsei, ea obligă instanța să-și motiveze hotărârea de suspendare condiționată a executării pedepsei, indicând precis acele motive pe care s-a întemeiat convingerea ei.

În cauza supusă judecării s-a atestat că atât prima instanță, cât și cea de apel la motivarea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului, au invocat repetat prezența circumstanțelor atenuante. Instanța de recurs a menționat că în cazul în care instanța de judecată a constatat circumstanțe atenuante și a redus pedeapsa, după caz până la minim, aceste circumstanțe nu mai pot servi temei de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece ar însemna că aceleași situații de drept i se acordă o dublă valență juridică, fapt ce s-a produs și la individualizarea pedepsei inculpatului în urma judecării prezentei cauze penale, fiind astfel admise erori de drept, ce au impus necesitatea casării deciziei atacate.

Verificând criticile succesului părții vătămate, invocate în partea laturii civile și anume referitor la dezacordul cu admiterea în principiu a acțiunii civile și lăsarea acesteia pentru a fi soluționată în ordinea procedurii civile, instanța de recurs a indicat că acestea erau întemeiate. Din hotărârea primei instanțe, la capitolul expunerii asupra prejudiciului material invocat în acțiunea civilă înaintată de către succesul părții vătămate Sîli T., instanța de judecată a menționat că deoarece ultima în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul dezbaterilor judiciare, a prezentat diferite bonuri de plată, cu diferite sume bănești și declarațiile martorilor, care au ajutat-o la pregătirea mesei de pomenire, aceasta urmează să se adreseze cu acțiune civilă în ordinea procedurii civile. Tot aici, s-a indicat că atât la

etapa urmăririi penale, cât și la judecarea cauzei în prima instanță, nu erau anexate careva bonuri de plată, pentru a stabili divergența sau neclaritatea sumei prejudiciului material, precum a indicat prima instanță.

Avocatul Ciolacu N. în numele succesorului părții vătămate, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, a contestat-o cu apel, inclusiv și în partea civilă, solicitând admiterea acțiunii civile, cu încasarea prejudiciului material și moral în quantumul indicat în această acțiune, deoarece în opinia sa, în prima instanță au fost prezentate probe suficiente pentru a fi încasat prejudiciul inclusiv și cel material, asupra căruia neîntemeiat nu s-a expus prima instanță.

În acest sens, concluziile instanței de apel nu erau motivate suficient, contravineau lucrărilor dosarului și prevederilor legale, în rezultatul cărora instanța a admis erori ce sunt incidente temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și anume când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

S-a afirmat că concluziile instanței de apel, precum și a primei instanțe, în ce privește latura civilă, erau în contradicție cu prevederile art. 387 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, care stipulează că o dată cu pronunțarea sentinței de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sânt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge și numai în cazul excepțional când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată examinarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra quantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

În cauză, potrivit concluziilor instanței de apel aceasta a constatat pe de o parte, că „partea vătămată n-a confirmat prin probe concludente și pertinente ce ar demonstra quantumul sumei date”, totodată a considerat juste concluziile instanței de a admite în principiu acțiunea civilă în partea stabilirii prejudiciului material, concluzii ce în viziunea instanței de recurs erau contradictorii. Astfel, s-a indicat că în cazul în care instanța de apel a constatat că cerințele acțiunii civile nu au fost confirmate prin probe ce ar demonstra quantumul prejudiciului material, urma să adopte soluția de respingere, prevăzută de alin. (2) art. 225 Cod de procedură penală, iar în cazul în care nu era stabilit exact quantumul despăgubirilor convenite părții civile, ce necesitau amânarea cauzei, urmau a fi aplicate prevederile alin. (3) al aceleiași norme, ce au fost în vigoare la momentul judecării cauzei în ordine de apel, însă instanța de apel prin concluziile sale a admis contradictorialități la aplicarea prevederilor procesual penale, ce vizează judecarea acțiunii civile, fiind admisă în consecință o eroare de drept.

La fel, s-au considerat pripite concluziile primei instanțe, precum și a instanței de apel, referitor la stabilirea quantumului prejudiciului moral în mărime de 30.000,00 lei, care este suficientă și proporțională suferințelor morale și psihice suportate de către partea vătămată. La acest capitol, instanța de recurs a notat că în temeiul art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea

persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs a menționat că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs a menționat și jurisprudența CtEDO, *cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003)*, unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”. Învederând aceste considerente ale instanței europene, instanța de recurs a evidențiat că, în cauză, instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele speței, că în rezultatul infracțiunii comise de către inculpat a survenit decesul unei persoane, care era fratele părții vătămate, adică o rudă apropiată, de care era atașat mult, care era o persoană solitară și nu avea familia sa, fiind de o vârstă medie și în plină viață, acorda ajutor suficient părții vătămate, chiar și la educarea copiilor săi, care în timpul deplasărilor peste hotarele țării rămâneau în grija lui, iar decesul subit al acestuia a afectat puternic emoțional partea vătămată și rudele apropiate ale victimei, cauzându-le suferințe psihice inestimabile. Totodată, instanța de apel nu a ținut cont de practica judiciară în acest sens, precum și de Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 *Privind satisfacția echitabilă* (Buletinul CSJ nr. 8-9, 2012 pag. 28), potrivit căreia conform jurisprudenței CtEDO, în cazul violării art. 2 al Convenției – dreptul la viață, de către instanțele judecătorești pot fi acordate ca satisfacție morală sume în mărime de 6.000-30.000 Euro, echivalentul în lei moldovenești. În acest sens, instanța de recurs a considerat că instanțele de fond la evaluarea prejudiciului moral în sumă de 30.000,00 lei au stabilit un quantum vădit disproportionat în raport cu sumele acordate de către Curtea Europeană în spețe similare, din care motive o astfel de soluție nu putea fi menținută.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016, care a fost pronunțată integral la 15 decembrie 2016, au fost admise apelurile declarate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care:

- Chihai Alexandru a fost condamnat în baza art. 183 alin. (2) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita activități legate de organizarea sau gestionarea resurselor umane pe termen de 3 ani;

- Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii stabilite inculpatului a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 3 ani;

- A fost admisă parțial acțiunea civilă înaintată de Sîli T. fiind dispusă încasarea în beneficiul ei de la Chihai A. a prejudiciului moral în sumă de 50.000,00 lei, în rest a fost menținută sentința în latura acțiunii civile în partea încasării prejudiciului material.

8.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că soluția instanței de

fond în latura stabilirii pedepsei era neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de art. 75 Cod penal.

În continuarea concluziilor sale instanța de apel a remarcat că prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care sînt obligate să se conducă instanțele de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Prin urmare, s-a specificat că factorul gravității infracțiunii este determinat de legiuitor în limitele pedepsei pentru fapta comisă. Instanța de judecată, pentru a lua în vedere la stabilirea pedepsei gravitatea infracțiunii, trebuie să pornească de la pedeapsa medie care poate fi stabilită pentru infracțiunea respectivă. Pornind de la această pedeapsă medie, ținând cont de celelalte cerințe prevăzute de art. 75 Cod penal și de alte prevederi ale legii penale, instanța sporește sau micșorează mărimea pedepsei medii, stabilindu-i astfel infractorului pedeapsa concretă necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor pedepsei penale.

Astfel, s-a indicat că în cauza dată instanța de fond s-a axat la evidențierea circumstanțelor atenuante și împrejurările ce caracterizează personalitatea infractorului, considerate și acestea ca circumstanțe atenuante, însă nu a acordat o atenție mai minuțioasă și altor factori și împrejurări de care urmează a se ține cont la stabilirea pedepsei, cum ar fi urmarea prejudiciabilă a infracțiunii comise de către inculpat, decesul victimei.

Sub aspectul celor relatate, instanța de apel a menționat că inculpatului urmează a-i fi stabilită pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, luând în considerație că infracțiunea comisă este una gravă și se caracterizează prin imprudență față de urmările prejudiciabile, apreciind personalitatea inculpatului, care la locul de muncă și de trai se caracterizează pozitiv, este în etate, are loc permanent de muncă, anterior nu a fost condamnat, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, ținând cont totodată și de urmările prejudiciabile ale infracțiunii - decesul victimei.

Astfel, s-a indicat că pedeapsa stabilită inculpatului corespundea atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

Referitor la modul de executare al pedepsei, prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, instanța de apel nu a stabilit vreun impediment de ordin legal, care nu ar permite instanței să dispună suspendarea condiționată a executării pedepsei.

În așa mod s-a specificat că prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, inculpatul nu va fi absolvit definitiv de executarea sancțiunii stabilite, deoarece perioada de probațiune presupune nu altceva decât o șansă în plus, acordată inculpatului, cu scopul de a stimula obligativitatea respectării ordinii publice și a autorității legii penale.

Totodată, instanța de apel a reținut că apelanții, în apelurile declarate, nu au prezentat careva circumstanțe agravante sau excepționale, care să impună aplicarea pedepsei cu închisoare inculpatului, cu executare, fără acordarea unei perioade de probațiune după cum

a stabilit instanța de fond.

Prin urmare, în opinia instanței de apel, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal nu trebuie privită ca fiind o soluție de achitare pentru inculpat, or la o potențială încălcare a legislației penale se va lua în considerație, în mod obligatoriu, inclusiv și pedeapsa stabilită prin hotărârea adoptată în speța vizată.

Sancțiunea art. 183 alin. (2) Cod penal, prevede aplicarea obligatorie față de persoana condamnată a pedepsei complementare sub forma privării de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de pînă la 3 ani, prescripție legală care, în opinia instanței de apel, nu a fost respectată de către instanța de fond, or instanța l-a privat pe inculpat în general de dreptul de a ocupa anumite funcții în domeniul securității tehnice, fără a corobora această interzicere cu funcția sau activitatea de care el s-a folosit la săvârșirea infracțiunii.

Or, potrivit art. 65 alin. (1) Cod penal, privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate constă în interzicerea de a ocupa o funcție sau de a exercita o activitate de natura acelei de care s-a folosit condamnatul la săvârșirea infracțiunii.

Sub aspectul celor relatate, instanța de apel a stabilit inculpatului pedeapsa complementară - privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita activități legate de organizarea sau gestionarea resurselor umane pe un termen de 3 ani.

Instanța de apel a statuat și asupra acțiunii civile având în vedere faptul că critica apelanților viza și acest aspect, fiind reținută prezența temeiurilor de a interveni în sentința instanței de fond și în partea dată. Această concluzie rezulta din faptul că soluția adoptată în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral în mărime de 30.000,00 lei era incorectă, odată ce cuantumul stabilit nu era suficient și oportun suferințelor morale și psihice suportate de către reprezentantul părții vătămate.

La acest capitol, instanța de apel a notat că în temeiul art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate.

Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei.

Astfel, instanța de apel a menționat că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

Totodată, s-a indicat că instanța de fond nu a ținut cont de practica judiciară în acest sens, precum și de Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 privind satisfacția echitabilă, potrivit căreia conform jurisprudenței CtEDO, în cazul violării art. 2 al Convenției - dreptul la viață, de către instanțele judecătorești pot fi acordate ca satisfacție morală sume în mărime de 6.000- 30.000 Euro, echivalentul în lei moldovenești.

Astfel, sub aspectul celor relatate, s-a hotărât de a admite în parte acțiunea civilă

înaintată de către succesorul părții vătămate în partea încasării prejudiciului moral și de încasat de la inculpat prejudiciul moral în sumă de 50.000,00 (cincizeci mii) lei.

Cu referire la încasarea prejudiciului material în sumă de 60.362,00 lei, instanța de apel a relevat că este solidară cu soluția instanței de fond, or succesorul părții vătămate nu a prezentat careva probe care ar confirma întinderea prejudiciului material solicitat, în speță fiind anexată doar lista cheltuielilor suportate pentru înmormântare fără careva bonuri care confirmă nemijlocit sumele indicate în aceasta.

Astfel instanța de apel a statuat că, potrivit prevederilor alin. (3) art. 225 ale Codului de procedură penală, dacă la soluționarea acțiunii civile, pentru a stabili suma despăgubirilor convenite părții civile, apare necesitatea de a amâna judecarea cauzei pentru a se administra probe suplimentare, instanța poate să admită în principiu acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

9. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a fost depus la 02 ianuarie 2017 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale acuzatorul de stat invocă următoarele:

- decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea ce ține de aplicarea față de inculpat a prevederilor art. 90 Cod penal;

- instanțele de fond și de apel nu au ținut cont de faptul că partea apărării a pledat pentru soluția de achitare a inculpatului;

- inculpatul nu a recunoscut vina în cele comise, nu s-a căit sincer, nu a restituit prejudiciul cauzat prin infracțiune, circumstanțe ce denotă faptul că inculpatul nu a conștientizat fapta comisă precum și consecințele grave ale acesteia, iar pedeapsa stabilită este una prea blândă în raport cu faptele prejudiciabile săvârșite și cu scopul pedepsei;

- instanța de apel nu a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de comportamentul inculpatului în momentul comiterii infracțiunii și după consumarea ei, pronunțând o decizie neîntemeiată;

- instanța de apel a omis să-i stabilească inculpatului careva interdicții prevăzute la art. 90 Cod penal.

9.1. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar și de către succesorul părții vătămate, care a fost depus la 13 ianuarie 2017 (prin poștă) și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) și 16) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale invocă următoarele:

- în partea descriptivă a deciziei nu este indicată perioada de probațiune, pe când în partea dispozitivă este indicată perioada de trei ani. Prin urmare motivarea soluției contrazice dispozitivul deciziei;

- aplicarea art. 90 Cod penal nu a fost motivată de către instanța de apel, precum și nu s-a ținut cont de faptul că inculpatul nu a recunoscut vina și nu a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune;

- instanța de apel neîntemeiat a aplicat pedeapsa complementară de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita activități legate de organizarea sau gestionarea resurselor umane, odată ce inculpatul în timpul comiterii faptei era responsabil de organizarea și efectuarea lucrului în domeniul securității și sănătății în muncă și securității antiincendiar pe sectoare, dar nu exercita activități legate de organizarea sau gestionarea resurselor umane;

- la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanța de apel nu a luat în considerație personalitatea victimei, precum și faptul că suferințele psihice ale succesorului părții vătămate au fost amplificate prin versiunea inculpatului precum că anume victima se făcea responsabilă pentru reconectarea neautorizată a stației electrice Mileștii Mici 35/10. La fel, instanța de apel făcând trimitere la Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6 privind satisfacția echitabilă, nu a ținut de cuantumul minime stabilite în aceasta pentru violarea dreptului prevăzut la art. 2 CEDO;

- instanța de apel neîntemeiat a menținut sentința în latura civilă, privind prejudiciul material, odată ce cuantumul cheltuielilor efectuate la înmormântarea victimei au fost confirmate de către martori, asupra declarațiilor cărora instanța de apel nu s-a expus și asupra cărora inculpatul nu a avut obiecții.

9.2. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar și de către inculpat, care a fost depus la 16 ianuarie 2017 și care, întemeindu-se pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea cerințelor sale invocă următoarele:

- la individualizarea pedepsei instanța de apel a omis să aprecieze circumstanțele atenuante prezente în speță, și anume încălcările tehnicii securității muncii comise de victimă, caracteristica pozitivă a inculpatului, vârsta înaintată, comiterea pentru prima dată a unei infracțiuni, disponibilitatea inculpatului de a restitui prejudiciul cauzat și stabilit de către instanța de judecată, precum și recunoașterea vinovăției sale prin neatacarea sentinței;

- soluția instanței de fond, privind pedeapsa stabilită inculpatului, a fost adoptată în corespundere cu prevederile art. 61 Cod penal, deoarece inculpatul a conștientizat gravitatea acțiunilor sale, cazul său devenind cunoscut în comunitatea sa, iar stabilirea unei pedepse peste termenul stabilit de către instanța de fond a constituit o încălcare a prevederilor art. 61 Cod penal;

- pedeapsa complementară stabilită inculpatului urma a fi menținută în cuantumul stabilit de către instanța de fond datorită prezenței circumstanțelor atenuante menționate supra. Totodată, privarea de dreptul de a exercita funcția de energetician, care nu este legată de organizarea activității ce necesită respectarea de către alte persoane a regulilor de securitate a muncii nu-i permite inculpatului de a acumula careva surse financiare pentru a restitui prejudiciul cauzat;

- cuantumul prejudiciului moral stabilit de către instanța de apel nu este justificat prin careva probe și nu rezultă din materialele cauzei.

10. Pe cauză a fost depusă referință de către inculpat, care se pronunță pentru inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procuror și de succesorul părții

vătămate. Inculpatul menționează că atât prima instanță, cât și cea de apel au ținut cont de faptul că decesul victimei a survenit în urma acțiunilor ilegale ale acesteia, care s-au materializat prin încălcarea regulilor de securitate a muncii. În particular, victima nu a respectat prevederile Regulamentului cu privire la exploatarea instalațiilor electrice ale consumatorilor, precum și prevederile instrucțiunii de securitate și sănătate în muncă, prin materialele cauzei fiind atestat faptul că victima a făcut cunoștință cu instrucțiunea menționată.

Aceste încălcări s-au manifestat prin nefolosirea mănușilor dielectrice, omiterea verificării prezenței sau absenței tensiunii, omiterea formării unei legături cu pământul și apropierea neautorizată, la o distanță inadmisibilă, de elementele conductoare de curent electric de înaltă tensiune, concluzii care rezultă din răspunsurile prezentate de experți în cadrul audierii lor în ședința de judecată, care printre altele au indicat cert că dacă victima ar fi respectat cerințele tehnicii securității, decesul său nu ar fi avut loc.

Inculpatul consideră că aceste împrejurări constituie o circumstanță atenuantă, și anume cea prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. g) Cod penal, în acest sens fiind justificată pedeapsa aplicată prin sentință, la limita minimă prevăzută de lege.

Inculpatul menționează corectitudinea concluziei instanțelor de fond și apel privind aplicarea, în privința sa, a prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, în prezența circumstanțelor reținute întru aplicarea acestor prevederi. În același context, inculpatul a indicat asupra corectitudinii individualizării pedepsei stabilite în privința sa, efectuată de către prima instanță, considerând că scopul pedepsei de reeducare și corectare a sa, precum și de restabilire a echității sociale a fost atins. Totodată, în cadrul examinării cauzei în instanța de apel, el și-a manifestat disponibilitatea de a repara prejudiciul moral cauzat părții vătămate, atitudine care este menținută și în prezent, iar în vederea realizării intențiilor date el a solicitat de la succesorul părții vătămate comunicarea datelor bancare, pentru efectuarea transferului bănesc în quantumul stabilit prin hotărârea instanței. Acest fapt se atestă prin copia scrisorii, anexată la materialele cauzei.

Inculpatul menționează că și-a recunoscut vina, prin faptul neatacării sentinței de condamnare.

Suplimentar, inculpatul și-a exprimat dezacordul cu cele invocate de recurenți, privind existența circumstanței agravante prevăzute de art. 77 alin. (1) lit. f) Cod penal. În sensul dat, recurentul a indicat că existența acestei circumstanțe agravante este condiționată de prezența intenției la săvârșirea infracțiunii, iar în cauză infracțiunea incriminată inculpatului a fost săvârșită din imprudență.

Totodată, inculpatul a considerat că concluziile privind neinvocarea circumstanțelor atenuante de către partea apărării erau neîntemeiate, deoarece conform prevederilor art. 385 Cod de procedură penală, judecătorul este obligat de a stabili existența sau absența circumstanțelor atenuante.

11. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide

asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal constată că argumentele recurenților vizează în mod principal operațiunea de individualizare a pedepsei stabilite inculpatului, efectuată de către instanța de apel.

Astfel, cu referire la critica pedepsei și modului de executare a acesteia, stabilite inculpatului, contrar argumentelor invocate de către inculpat în recursul ordinar declarat, Colegiul penal constată că instanța de apel a ținut cont de faptul că infracțiunea săvârșită face parte din categoria celor grave și se caracterizează prin imprudență față de urmările prejudiciabile, de personalitatea inculpatului, care la locul de muncă și de trai se caracterizează pozitiv, este în etate, are loc permanent de muncă, anterior nu a fost condamnat, nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, precum și de urmările prejudiciabile ale infracțiunii - decesul victimei.

În contextul dat, Colegiul penal constată că instanța de apel a ținut cont de prezența anumitor circumstanțe atenuante în cauză, pe care le-a valorificat în cadrul operațiunii de individualizare a pedepsei, fiind inacceptabile argumentele inculpatului în partea respectivă. Cu atât mai mult, Colegiul penal constată că instanța de apel, pronunțându-se asupra circumstanțelor atenuante prezente în cauză, a statuat asupra faptului că acestea au fost reținute în sentința atacată și urmează a fi menținute în cadrul individualizării pedepsei la judecarea cauzei în ordine de apel.

Cu privire la criticile din recursurile ordinare declarate de procuror și partea vătămată, care indică asupra netemeinciei aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, Colegiul penal constată că instanța de apel a statuat asupra lipsei impedimentelor de ordin legal pentru aplicarea acestor prevederi, în particular în contextul absenței unor circumstanțe agravante sau excepționale, care ar justifica stabilirea executării reale a pedepsei cu închisoare. În contextul criticilor privind aplicarea art. 90 Cod penal, Colegiul penal constată că instanța de apel și-a motivat soluția în partea respectivă, specificând că aplicarea acestor prevederi nu urmează a fi interpretată drept o soluție de achitare a inculpatului, ci ca o șansă acordată acestuia, cu scopul de a stimula obligativitatea respectării legii penale.

Colegiul penal apreciază ca fiind neîntemeiat argumentul succesului părții vătămate, privind omisiunea instanței de apel de a se expune, în partea descriptivă a deciziei, perioada de probațiune stabilită inculpatului ca urmare a aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, în consecință recurentul considerând că motivarea hotărârii contrazice dispozitivul acesteia.

Cu referire la chestiunea respectivă, Colegiul penal reține că potrivit art. 394 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța este obligată să motiveze *rezolvarea chestiunilor legate de condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei*, motivare care, după cum anterior s-a menționat, se regăsește în conținutul deciziei atacate. La rândul său, art. 395 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală stabilește că *în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătată durata termenului de probă în cazul condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei*, ceea ce la fel se regăsește în conținutul

deciziei instanței de apel.

În acest context, pornind de la faptul că legiuitorul a instituit obligativitatea **motivării** soluției în partea descriptivă a sentinței și **indicării** duratei perioadei de probațiune în dispozitiv, Colegiul penal consideră că decizia instanței de apel nu este afectată de eroarea indicată de succesorul părții vătămate în recursul declarat, și anume omisiunea instanței de apel de a expune, în partea descriptivă a deciziei, perioada de probațiune stabilită inculpatului ca urmare a aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, în consecință motivarea hotărârii contrazicând dispozitivul acesteia, din care considerent apreciază acest argument ca fiind unul neîntemeiat.

Totodată, Colegiul penal își exprimă dezacordul cu un motiv invocat de procuror, și anume că instanța de apel a omis să-i stabilească inculpatului careva interdicții prevăzute de art. 90 Cod penal. În susținerea acestei poziții, Colegiul penal menționează că art. 90 alin. (6) Cod penal prevede că *aplicând condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, instanța de judecată îl poate obliga pe condamnat să efectueze sau nu anumite acțiuni*. În acest context, sintagma “poate” denotă caracterul facultativ al prevederii menționate, contrar celor invocate de procuror în partea respectivă.

Colegiul penal consideră neîntemeiate criticile succesorului părții vătămate, care vizează soluționarea acțiunii civile de către instanța de apel. În acest context, se constată că instanța de apel și-a motivat concluziile sale privind soluționarea acțiunii civile atât în latura prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, cât și în cea a prejudiciului material.

Astfel, Colegiul penal constată că instanța de apel a statuat asupra faptului că instanța de fond nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele speței, că în rezultatul infracțiunii comise a survenit decesul unei persoane, care era fratele succesorului părții vătămate, fiind o rudă apropiată, de care era atașat în mod semnificativ, era o persoană solitară și nu avea o familie proprie, fiind de o vârstă medie, acorda suficient ajutor succesorului părții vătămate, inclusiv la educarea copiilor acesteia, care în timpul deplasărilor peste hotarele țării rămâneau în grija lui, iar decesul subit al persoanei în cauză a afectat emoțional succesorul părții vătămate și rudele sale apropiate, cauzându-le suferințe psihice inestimabile. În acest context, instanța de apel a conchis asupra admiterii parțiale a acțiunii civile înaintate de succesorul părții vătămate, în partea încasării sumei de bani cu titlu de prejudiciu moral.

Totodată, se constată că instanța de apel și-a argumentat soluția și cu privire la solicitarea de încasarea a sumei de bani cu titlu de prejudiciu material, menționând că este solidară cu concluziile instanței de fond, or succesorul părții vătămate nu a prezentat careva probe ce ar confirma întinderea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, la materialele dosarului fiind anexată doar o listă a cheltuielilor suportate pentru înmormântare, fără careva bonuri de plată ce ar confirma în mod nemijlocit sumele indicate în lista respectivă.

În același context, privind modul de soluționare a acțiunii civile de către instanța de apel, Colegiul penal va respinge argumentul inculpatului privitor la faptul că întinderea prejudiciului în partea respectivă urma a fi probată, or prejudiciul moral nu este supus probării, aprecierea acestuia fiind lăsată la discreția instanței de judecată, reieșind din

solicitările celui care a depus acțiunea civilă și din circumstanțele concrete ale cauzei.

Cu referire la alt argument invocat de succesorul părții vătămate, privind aplicarea față de inculpat a unei pedepse complementare greșite, Colegiul penal consideră că prin decizia instanței de apel în mod just a fost stabilită pedeapsa complementară, și anume de privare de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita activități legate de organizarea sau gestionarea resurselor umane, or inculpatul a fost învinuit și condamnat pentru săvârșirea infracțiunii inclusiv în calitate de responsabil de organizarea și efectuarea lucrului în domeniul securității și sănătății în muncă, care presupune o activitate de instruire regulată a personalului tehnic, ceea ce denotă acțiuni de organizare și gestionare a resurselor umane.

În contextul celor expuse, Colegiul penal consideră că temeiurile pentru recurs, invocate de recurenți, nu și-au găsit confirmare, decizia instanței de apel fiind amplu motivată în părțile supuse criticii. Totodată, instanța de recurs nu atestă erori de drept care, evaluate din oficiu, ar impune necesitatea casării hotărârii judecătorești atacate, motiv din care conchide asupra inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, deoarece sunt vădit neîntemeiate.

12. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Tăut Dorina, de partea vătămată Sili Tatiana și de inculpatul Chihai Alexandru, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2016, în cauza penală în privința lui *Chihai Alexandru XXX*, deoarece sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 mai 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Nadejda Toma

Vladimir Timofti